

Kam se nás autor snaží dovést

Osmnáctidílný seriál MF DNES je určen žákům základních škol a jejich rodičům. Na ukázkách kvalitní beletrie a zadaných úloh se naučíte lépe porozumět textu, přemýšlet o něm a dobře ho využít, což se vám může hodit nejen při přijímačkách.

Autor má při psaní textu moc. V románu nebo povídce rozhoduje o tom, které postavy v příběhu vystupují, kdo ho vypráví, kde a kdy se odehrává, jaké myšlenky či hodnoty čtenáři příběhem předa. Autor, který píše třeba blog nebo novinový článek, může svým psaním ovlivňovat názory a postoje čtenářů přímo. Má vliv na to, jakou si dělají představu o světě. Jak rozpoznat, jaké má autor úmysly? Poznáme, na čí straně je? Podíval se na problém i z jiných stran? Co cítil, když se o něm přemýšlel? Nezahléchal schválně část informací, aby nás přivedl k svému názoru? Slouží mu „senzační“, ale neověřené informace, aby zvýšil čtenost svých textů? Nebo chce někomu udělat ostudu? Pokročilí čtenáři dokážou sledovat a rozeznat, jak autoři svoji moc využívají.

Ještě jste si nevybrali? Tak šup šup, nemám na starosti jenom vás!

Ukázky možných odpovědí

MLADŠÍ ČTENÁŘI

Jak zadání řeší mladší čtenáři?

A Podle mě majitel omezuje svobodu hostů. Nesouhlasím. Je to jejich věc, jestli to snědí, nebo nesnědí. Majitel riskuje rychlý úbytek zákazníků.

D Myslím si, že se mu taky nelíbí jednání hostů. Píše, že se pouze předvádějí, mají nesmyslné objednávky, chtějí jen zapůsobit, mrhají jídlem.

D Autor souhlasí s majitelem, ale já jsem proti. Restaurace není od toho, aby se tam muselo dojídat, a když ne, tak platit pokuty.

D Téma je zajímavě neobvyklé.

STARŠÍ ČTENÁŘI

Jak zadání řeší starší čtenáři?

A Nejprve říká zápory a potom, co ho mile překvapilo, ale myslím, že více je těch záporných názorů.

D Fiktivní turista z Londýna. Víme to z textu a podle jména. Vybral si ho, protože je cizinec a všimá si věcí, které jsou pro Čechy normální a které právě pro něj ne.

D Zvolil dopis, aby to vypadalo víc věrohodně. Asi chtěl víc upoutat čtenáře a více je vtáhnout do děje, protože některé lidi baví číst cizí dopisy.

D Člověk, který si myslí, že v jiné zemi se lidé budou chovat stejně jako v jeho rodné zemi, je hodně naivní. George se na Čechy dívá moc jednostranně a hází všechny do jednoho pytle. Ale někteří Češi by se nad sebou mohli zamyslet.

V něčem má autor pravdu, ale něco je přehnané. Možná kdybych nebyla Češka, taky bych se na to dívala jinak. Mohl by některé cizince/turisty odradit od výletu do Čech.

Ostatní cizince by to mohlo odradit a některé české občany pobouřit. Politici by zas z toho mohli udělat „aféru“.

pro mladší

pro starší

Nedojedl jsi? Pokuta

Restaurace Burmam v saúdskoarabském městě Džidda dává pokuty hostům, kteří nedojedí. K tomuto kroku se rozhodl majitel restaurace Abdul Azim poté, co si všiml nové módy, kterou odmítl tolerovat.

Mnoho hostů se chodilo do jeho podniku pouze vytahovat před svými obchodními partnery. Proto si objednávali nesmyslné množství specialit, které nebylo v jejich silách sníst. To vše dělali kvůli posílení svého postavení před okolím.

Mrhání jídlem už však majitele podniku nashovalo. Aby zajistil, že budou lidé méně extravagantní při objednávání jídel, zavedl poplatek za nedojídání.

„Existuje mnoho hostů, kteří k nám přišli a objednávali si tak, aby zapůsobili na lidi okolo sebe a pomohli své prestiži. Zavedli jsme však extra poplatek, jehož výška je přímo uměrná tomu, kolik toho nedojíte. A zapůsobilo to,“ dodal spokojeně Abdul.

(Zdroj: Upraveno z mediálních zdrojů.)

Ahoj Sis,

ve svém posledním dopise ses me ptala, jaký dojem mám z Čechů a z Čech, a abych se nad tím zamyslel, než se vrátím zpátky do Londýna. Zamyslel jsem se nad tím, ale je to „for your eyes only“, nebo jak tady říkají, přísně tajné. (...) Takže: ti Češi jsou divný zvířata. Například v chování jsou děšivě chladní. Určitě chladnější než Britové. Že by se na ulici v Praze nebo v Londýně někdo poušmál, je téměř naprosto nemyslitelné. Také chování prodavačů nebo číšníků je opravdu něco, co stojí za to. Představ si – oni jsou drzí, hrubí, a někdy dokonce i sprostí k hostům!!! Jdeš si něco koupit, například brambory, a musíš být připravena, že ti prodavač vynadá! Představ si to! Skvělý! To stojí za výlet, nemyslíš? Další, ještě lepší věc je, že i když se takhle tady lidé k sobě chovají, mají o sobě zažitou úžasnou představu, že jsou jedni z nejlépe vychovávaných a nejkulturnějších národů na světě. (...)

Teď ty dobrý stránky: Když se s někým seznámíš, tak si s ním výborně povídáš, mají určitý smysl pro černý humor a pěkný vztah ke starým lidem. Představ si, že když v autobuse nebo v tramvaji není volné místo tak si stoupnou a nechají staršího člověka sednout a připadá jim to úplně normální. (...)

George

(Zdroj: Zmeškal, Tomáš: Milostný dopis klinovým písmem. Praha: Torst, 2008. Upraveno.)

Zadání pro starší čtenáře

A Jak se George dívá na Čechy?

D Kdo je George? Co o něm z textu víme? Proč si ho autor asi vybral jako pisatele dopisu?

D Proč autor románu zvolil pro tento text formu dopisu?

D Co si o tomto textu a jeho obsahu myslíš ty? Jak by mohli na tento text reagovat jiní čtenáři románu?

Zadání pro mladší čtenáře

A Jaké stanovisko zastává majitel restaurace? Napiš, jestli s ním souhlasíš, a své stanovisko podpoř minimálně dvěma argumenty.

D Co si podle tebe myslí autor článku? Podle čeho jsi to poznal/a?

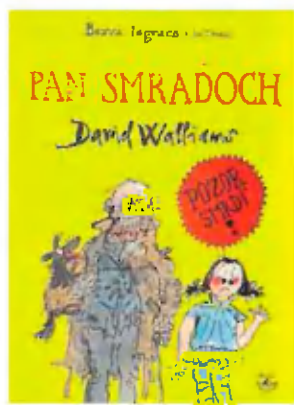
D Čím se liší autorův názor od tvého?

D Proč asi autor tento text napsal?

Tipy na čtení

PRO MLADŠÍ

David Walliams Pan Smradoch

Walliams svou knihu pojmenoval Pan Smradoch, aby nás upozornil, kdo bude jednou z hlavních postav příběhu, a aby ukázal, že i bezdomovec si zachovává

svou důstojnost a může za sebou mít velký (někdy tragický) životní příběh. Jméno pan Smradoch mu přišlo další hlavní hrdinka Chloe, dívka, která si ho váží. Pan Smradoch jako jeden z mála dospělých ji bere vážně a ona s ním může otevřeně mluvit o svých problémech.

Alena Ježková Dračí polévka

Drak je ve vietnamské kultuře považován za posvátného. Je ztělesněním dobra, moudrosti a síly. Proto se kniha o vietnamském chlapci Longovi vyrůstajícím v Praze jmenuje Dračí polévka. Drak

je spojován s Longovým dědečkem, který je pro Longa vzorem životní moudrosti a dočasně zastupuje jeho otce. Dědeček Longovi ukazuje, co je v životě důležité a jak on sám o něm může rozhodovat. Long hledá, kým vlastně je (ve škole Láďa, doma Long). Dědeček mu pomáhá, aby sám sebe přijal, aby se vypořádal se svou „dvojitou“ identitou.

PRO STARŠÍ

Mikaël Ollivier, Raymond Clarinard E-den

Eden znamená ráj. Po ráji touží i dospívající hrdinové tohoto kriminálního sci-fi románu, Goran a Mel. Jejich rodiče na ně nemají čas, oba postrádají pozornost a lásku,

chtějí uniknout z nepřívětivé reality všedního života. Písmeno E oddělené pomlčkou v titulu románu signalizuje, že půjde o elektronický, uměle vytvořený ráj připomínající počítačovou hru. Tímto světem se však člověk může i předávkovat a ztratit možnost se z něj vrátit. Podaří se Goranovi a Mel z E-denu vrátit? Najdou k nim jejich rodiče cestu a přežije jejich láska návrat z E-denu?

Vyzkoušejte si

Vežmi si knihu, kterou právě čteš. Čti souvisle 15 minut a přemýšlej, pro jakého čtenáře asi autor knihu psal. Přečti si článek ve svém oblíbeném časopise nebo na svém oblíbeném serveru a uvažuj, proč asi autor tento článek napsal. O čem chtěl čtenáře přesvědčit?

Stranu připravil čtenářský tým projektu Pomáháme školám k úspěchu rodinné nadace Renáty a Petra Kejlnerových a redaktorka MF DNES Bohdana Jarošová.

» PŘÍŠTĚ

Kam létají naši čápi?